

1,5 JAAR GELEDEN VIEL RUSLAND OEKRAÏNE BINNEN

«Ook dit jaar geen overwinning»

Woensdag is de oorlog precies anderhalf jaar ver. De tijd gaat voorbij, maar het conflict niet. Ook dit weekend weer vlogen bommen en raketten op en af. Noch Oekraïne, noch Rusland is het vechten moe. «Een militaire overwinning komt er niet dit jaar.»

Fien TONDELEIR

«Je kan de situatie het best vergelijken met de Eerste Wereldoorlog bij ons, een loopgravenoorlog, waar beide landen elkaars opmars proberen te stuiten en elkaar zoveel mogelijk uitputten, zonder nog grote militaire overwinningen te halen. Het ziet er dus niet naar uit dat er snel een einde komt aan het conflict, evenmin dat er snel onderhandelingen komen.» Professor-emeritus internationale betrekkingen Rik Coolsaet (UGent) schept geen grote verwachtingen na anderhalf jaar strijd voeren in het oosten van Europa.

Wanneer kan de oorlog dan wel eindigen?

«Dat gebeurt pas wanneer één van de partijen door de knieën gaat of ze allebei dermate moe gevochten zijn dat ze geen oplossingen meer zien. Maar geen van die scenario's doet zich voor.»

Wat gebeurt er vandaag op het terrein?

«In tien weken tijd hebben de Oekraïense soldaten rond Bachmoet 40 vierkante kilometer heroverd en hier en daar wordt er hevig gestreden om dorpjes. Dat zijn 'knikkers'. De bedoeling van het Oekraïense tegenoffensief begin juni was door te trekken tot de zuidelijke stad Melitopol - de poort naar de Krim - en de landbrug die van Rusland naar de Krim loopt. Maar ze zullen er allicht niet in slagen die te bereiken.»

Het tegenoffensief is mislukt.

«Inderdaad, een snelle overwinning is niet (meer) mogelijk.»

Er zijn wel meer en meer droneaanvallen, ook op Rusland. Hoe zal Poetin reageren?

«Drones hebben tot doel de tegenstander te kraken. Met zulke aanvallen probeert men het volk tot verzet te drijven. Maar op dit ogenblik is er een omgekeerd effect: het verstevigt alleen maar de standvastigheid om door te doen. De drones brengen de bevolking niet in opstand tegen het regime.»

Wie heeft momenteel de sterkste kaarten? Een Russische commandant gaf openlijk toe niet te kunnen winnen van Oekraïne.

«Dat is ook wat de Amerikanen zeggen. Rusland is op papier veel sterker, het is een groter gebied en het heeft meer wapens, maar die zijn enkel maar belangrijk als de bevolking ook achter die wapens staat. Dat is toch lauwer in Rusland. Geen van beide haalt dit jaar een militaire overwinning.»

«Al is het altijd met twee woorden spreken. Elke oorlog is in se onvoorspelbaar. Het talibanoffensief in Afghanistan in 2021 heeft ook iedereen in snelheid gepakt.»

«Zelensky heeft — hoe cynisch ook — momenteel niets te winnen bij snel toehappen om te onderhandelen over vrede»

RIK COOLSAET (UGENT)

Zelensky bezocht Nederland, waar hij steun hoopt te krijgen voor zijn vredesvoorstel. Wat wil hij precies?

«Hij wil praten op voorwaarde dat Rusland zich terugtrekt uit de Krim en de vier bezette provincies. Uiteraard zijn ook de vredesvoorstellen van Poetin nog niet gewijzigd, want die wil precies het tegenovergestelde: een staakt-het-vuren en toegeving van de Oekraïners dat de gebieden Russisch bezit zijn. Beide zijn onrealistisch. Daarom ook dat het conflict nog maanden zal duren: er is geen basis voor onderhandelingen.»

Hij kwam ook over F-16's praten. Die hij krijgt. «Het is heel belangrijk om verder te gaan met onze militaire steun. Het is voor het Westen

geen aantrekkelijk perspectief als Oekraïne door de knieën gaat en Rusland overwint.»

Sommigen opperen dat het een oplossing kan zijn dat Oekraïne een soevereine staat blijft, maar kleiner, en het NAVO-lidmaatschap laat varen.

«Daar ben ik het niet mee eens. Stel dat België wordt aangevallen. Dan zullen wij toch ook niet accepteren dat iemand ons hier, zelfs al is het onze beste bondgenoot, de voorwaarden komt dicteren waarom wij vrede moeten sluiten? Ik kan me niet in de plaats stellen van de Oekraïners, maar het is wel duidelijk dat 'een kleiner land' onaanvaardbaar is voor hen.»

Zal er dan nooit een akkoord komen?

«Uiteindelijk wel, maar het is te vroeg. Het helpt niet als regeringsleiders de megafoon nemen om 'oplossingen' te verkondigen. Alleen een stille diplomatiek is mogelijk. Ik weet niet of er in de luwte al gesprekken plaatsvinden, aangezien de sfeer wereldwijd nog zeer anti-Russisch is.»

Wie zou de vrede kunnen forceren?

«Frans president Macron heeft het meermaals geprobeerd aan het begin van de oorlog. Duits bondskanselier Scholz ook. Ze oogstten vooral kritiek in Oost-Europa. Ooit zal er wel een aanvaardbaar figuur opstaan die zowel met Zelensky kan praten, en ook door Poetin serieus genomen wordt. Misschien is het de Chinese president, de Zuid-Afrikaanse of Lula van Brazilië?»

«Misschien komt het moment er deze winter wel, als het offensief letterlijk bevroren is. Dan hebben de troepen alweer een hele herfst in de modder geploeterd en het najaar maakt het voor het landoffensief echt moeilijk. Tot die periode zal je dus vooral kleine schermutselingen zien zoals de afgelopen weken.»

Is Zelensky na anderhalf jaar nog altijd de held in z'n land of is zijn sterrenstatus tanende?

«Ik ben geen Oekraïnekenners, maar kan me wel inbeelden dat hij politieke zelfmoord pleegt mocht hij nu met Rusland praten en onderhandelen. Hij heeft — hoe cynisch het ook klinkt — momenteel niets te winnen bij snel toehappen om de vredesonderhandelingen in te gaan.»